

รศ.ดร. กิติกร จามรดุสิต

รองอธิการบดีฝ่ายสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทความ

มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ

Eco-University

ตอนที่ ๑

“มหาวิทยาลัยยั่งยืน (Sustainable University)” การปรับกระบวนการทัศนคติความคิดในการบริหารจัดการองค์การสถาบันอุดมศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ ๒๑ ด้วยเป้าหมายหลักของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ที่มุ่งสร้างให้เกิดดุลยภาพขององค์ประกอบพื้นฐานในมิติสำคัญ ๓ มิติ ได้แก่ มิติเชิงเศรษฐกิจ (Economic) มิติเชิงสิ่งแวดล้อม (Ecology) และมิติเชิงสังคม (Social) โดยคาดหวังผลลัพธ์ของการก่อให้เกิดความเท่าเทียม (Equity) ความมีประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร (Efficient) และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (Quality of Life)

การพัฒนาอย่างยั่งยืนในยุคปัจจุบันคงมิได้มองเพียงแค่การสร้างให้เกิดดุลยภาพขององค์ประกอบหลัก ๓ มิติในลักษณะที่เป็นเพียงนามธรรมของการเขียนวัตถุประสงค์ที่สวยหรู แต่ควรนำเอา ๑๗ เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน จากที่ประชุมร่วมสหประชาชาติมา ร่วมพิจารณา สกัดประเด็นสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนสังคมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เป็นรูปธรรม ตัวอย่างประเด็นที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถหยิบยกมาเป็นประเด็นร่วมเพื่อขับเคลื่อนสังคมระดับประเทศเชื่อมโยงสู่สังคมระดับโลกที่น่าสนใจ ได้แก่ ประเด็นเรื่องการยกระดับการศึกษาที่มีคุณภาพ และการศึกษาตลอดชีวิต ประเด็นความมั่นคงทางอาหาร และโภชนาการ และประเด็นเรื่องของคุณภาพเป็นต้น

มหาวิทยาลัยมหิดลในฐานะมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ และภูมิภาค มีปณิธานสำคัญของการเป็น “ปัญญาของแผ่นดิน” ด้วยวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนของการก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก โดยมีพันธกิจหลักของสร้างความเป็นเลิศทางด้านสุขภาพ ศาสตร์ ศิลป์ และนวัตกรรม บนพื้นฐานของคุณธรรม เพื่อสังคมไทย และประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนจัดเป็นยุทธศาสตร์สนับสนุนหนึ่งที่สำคัญในการหนุนเสริมให้มหาวิทยาลัยมหิดลสู่เป้าหมายการเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก นอกเหนือจากยุทธศาสตร์หลักของการสร้างความเป็นเลิศในด้านการศึกษา วิจัย และบริการวิชาการ

หนึ่งในแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนของมหาวิทยาลัยมหิดลคือ การส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นมหาวิทยาลัยยั่งยืนด้วยแนวทางการสร้างให้เกิดเป็นมหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ (Eco-University) ซึ่งเป็นแนวทางของการพัฒนามหาวิทยาลัยจากการผสมผสานแนวคิดของประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (Eco-Efficiency) ที่มุ่งเน้นแนวทางการจัดการแบบเพิ่มประสิทธิภาพ และการลดปัญหาที่ต้นเหตุ สร้างให้เกิดดุลยภาพระหว่าง

มิติเชิงเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงสู่มิติเชิงสังคม โดยสามารถชี้วัดผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม อันจะสามารถนำสู่การพัฒนาวิทยาลัยอย่างยั่งยืนได้ในอนาคต

โปรดติดตาม บทความ “มหาวิทยาลัยเชิงนิเวศ Eco University” ตอนที่ ๒ ในมหิดลสารฉบับหน้า ...กลไกการสร้างมหาวิทยาลัยเชิงนิเวศเริ่มต้นจากการปลูกฝังจิตสำนึก และการสร้างกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติ

ให้แก่นักศึกษา และบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเป็นการหล่อหลอมจิตสำนึกของนักศึกษา และบุคลากรที่จะเป็นแบบอย่างสำคัญของชุมชนและสังคมต่อไปในอนาคต การควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และกากของเสียสู่ระบบนิเวศน์ และสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ รวมถึงการสร้างให้เกิดจิตสำนึกของความรักรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) และการสร้างให้เกิดพันธกิจสัมพันธ์กับชุมชน (Community Engagement) ขึ้นในแต่ละส่วนงานของมหาวิทยาลัย การพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล และการประเมิน อันจะนำสู่การแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการดำรงอยู่อย่างยั่งยืน การดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นสามารถเกิดขึ้นได้โดยอาศัยกลไกการสร้างความร่วมมือผ่านเวทีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมระหว่างหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยในรูปแบบของคณะกรรมการดำเนินงานบริหารและพัฒนาระบบกายภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งมีตัวแทนของแต่ละส่วนงาน และหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย มติลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงานตามแนวคิด การพัฒนามหาวิทยาลัยเชิงนิเวศน์จะสามารถนำสู่การลดค่าใช้จ่ายอันเกิดเนื่องจากการลดการใช้ทรัพยากร และการพัฒนาบทเรียนด้านการศึกษา รวมถึงการถอดองค์ความรู้จากประสบการณ์การดำเนินงานที่เชื่อมโยงสู่ชุมชน และสังคมภายใน

ในประเทศ อันจะเป็นต้นแบบ พื้นฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

